

ActalAdviescollege toetsing administratieve
lasten
Postbus 16228
2500 BE 'S-GRAVENHAGE

Datum
7 maart 2017
Ons kenmerk
ECSD/U201700187
Uw kenmerk
JtH/RvZ/MK/MF/2016//148
Telefoon
(070) 373 8159

Onderwerp

Reactie Actal onderzoek effecten decentralisaties op regeldruk voor burgers.

Geachte heer Ten Hoopen,

Dank voor het aanbieden van uw onderzoek en aanbevelingen over de effecten van de decentralisaties op de regeldruk voor burgers. U constateert naar aanleiding van dit onderzoek dat gemeenten niet stil zitten en actief bezig zijn om het toegangsproces te verbeteren, maar dat er ook nog veel werk te doen is.

Gemeenten hebben bij de uitvoering van de decentralisatie wetten de nodige beleidsvrijheid gekregen. Wij zien daarom ook dat gemeenten verschillende uitvoeringspraktijken kunnen hebben. De meeste aanbevelingen zijn dan ook vooral belangrijk en betekenisvol voor individuele gemeenten.

Wij zullen daarom u adviezen via onze website onder de aandacht brengen bij gemeenten. Tevens adviseren wij u om ook de individuele gemeenten aan te schrijven over dit onderzoek en uw aanbevelingen.

U constateert ook dat een deel van de ervaren regeldruk voortvloeit uit regelgeving van het Rijk. Wij waarderen dat u dit ook bij de betreffende ministeries onder de aandacht heeft gebracht.

Hieronder gaan wij kort in op uw verschillende aanbevelingen ter attentie van gemeenten.

Gegevensuitwisseling irt tot (privacy)regelgeving.

In het algemeen valt ons op dat er in het advies nog erg in de terminologie van 'aanvraag' en 'beschikking' e.d. wordt geschreven. Dit juridisch denken leidt juist tot formuleren en het vragen van extra gegevens uit 'indekgedrag'. Er is veel administratie en formuleren te besparen door het keukentafelgesprek / huisbezoek meer te zien als een gesprek, als gelijkwaardig en vanuit de vraag, en het zorgplan als een soort overeenkomst tussen cliënt en gemeente. De

transformatiegedachte dus. Vanuit de privacy is dit ook veel beter, omdat de cliënt meer grip krijgt op zijn eigen hulpverleningsproces, en op welke informatie daarin wordt gebruikt.

- Wij adviseren een handreiking te ontwikkelen die duidelijkheid biedt over de interpretatie en reikwijdte van de wettelijke bepalingen voor de uitwisseling en verwerking van gegevens (Welke gegevens mogen uitgewisseld worden? Onder welke voorwaarden?).

Wij zijn het eens met dit advies. VNG werkt hier op dit moment aan in samenwerking met de ministeries van BZK, VenJ en VWS (follow-up van de privacy conferentie 'In goed vertrouwen' van juni j.l.).

Daarnaast worden binnen i-sociaaldomein momenteel privacy normen gemaakt, gericht op betrokkene (degene om wiens persoonsgegevens het gaat), het management en de professionals op de werkvloer.

- Wij adviseren in de rijksregelingen voor het sociaal domein een eenduidige en werkbare grondslag op te nemen die uitwisseling en verwerking van gegevens voor een integrale taakuitoefening in het sociaal domein mogelijk maakt.

Wij zijn het eens met deze aanbeveling met de toevoeging dat gegevensuitwisseling niet alleen mogelijk moet zijn binnen het sociaal domein, maar ook tussen verzekeraars, zorgkantoren, aanbieders en gemeenten. Er is ook een probleem tussen de domeinen. Voorbeeld: Wanneer cliënten van de Wmo en Wlz indicatie krijgen, krijgt de gemeente daarvan geen (automatisch) bericht. Op die manier ontstaan dubbele verstrekkingen.

Er is vooral behoefte aan eenduidige en duidelijke kaders, over de domeinen heen.

- Wij adviseren de wettelijke knelpunten nader te onderzoeken en onnodige belemmeringen voor de informatie-uitwisseling tussen instanties weg te nemen.

Akkoord, aan zo'n onderzoek werkt de VNG graag mee.

Het (keukentafel)gesprek / verordeningen (juridische aspecten)

- Wij adviseren in de lokale verordeningen als uitgangspunt op te nemen dat er in het toegangsproces altijd een keukentafelgesprek met de aanvrager plaatsvindt.

Wij zijn het niet eens met deze aanbeveling. Indien de cliënt bekend is bij de gemeente is een gesprek niet altijd nodig. Een gesprek zou wel altijd moeten als er voor het eerst een melding wordt gedaan. Bovendien spreken we niet meer van keukentafelgesprek, maar van huisbezoek.

- Wij adviseren in de verordeningen voor de afzonderlijke onderdelen zorg, jeugdzorg, werk en inkomen in de opsomming van items die tijdens het gesprek aan de orde moeten komen, ook de relevante items uit de andere domeinen op te nemen.

Dit is in de Wmo modelverordening opgenomen in artikel 2.3.2.

- Wij adviseren om tijdens het keukentafelgesprek samen met de aanvrager vast te stellen welke gegevens nog ontbreken, en deze pas dan bij de aanvrager op te vragen.

Dit is een punt dat erg raakt aan de gemeentelijke uitvoering. Vanuit de VNG laten wij dit dan ook aan de afzonderlijke gemeente zelf. Het is wel van belang om te bepalen welke gegevens noodzakelijk zijn.

- Wij adviseren in de gesprekken met cliënten meer duidelijkheid over de rollen van de gesprekspartners te bieden.

Wij onderschrijven deze aanbeveling.

- Wij adviseren de aanvraag zoveel mogelijk samen met de aanvrager in te vullen, en het verslag ook als aanvraag te gebruiken.

Wij onderschrijven deze aanbeveling. Vanuit de wetten is dit een recht dat de aanvrager ook heeft.

- Wij adviseren de kwaliteit van de verslaglegging te verbeteren door daarin onder meer ook in te gaan op de verdere procedure. Geef direct na het gesprek concrete informatie over de belangrijkste vervolgstappen.

Wij onderschrijven deze aanbeveling.

- Wij adviseren burgers voorafgaand aan het keukentafelgesprek te wijzen op de mogelijkheid van cliëntondersteuning.

Wij onderschrijven deze aanbeveling, bovendien staat dit ook letterlijk in de wet.

- Wij adviseren om verbeteringen in uitvoering en dienstverlening door te voeren, door onder andere de informele aanpak en cliëntondersteuning in de volle breedte in te zetten.

Wij onderschrijven deze aanbeveling.

-Wij adviseren om helderheid te geven over de definities van 'aanvraag' en andere kernbegrippen om verschillen in beslistermijnen te voorkomen. Ook adviseren wij om een handreiking te ontwikkelen voor uniforme beschikkingen die verschillen in de interpretatie en uitvoering van regelgeving wegnemen en de rechtsbescherming van burgers beter borgen.

De definities van aanvraag en melding staan in de wet. De procedure van 8 weken begint te lopen op het moment dat de melding is gedaan.

Voor wat betreft het punt over helderheid bieden aan de burger over het proces en gebruikte begrippen rond "het gesprek" is het goed om te weten dat hierover in het laatste 'BO Volwaardig meedoen' (VWS VNG en cliëntenorganisaties) is afgesproken om een eenvoudige brochure voor de burger te ontwikkelen over het gesprek en met name hoe de burger zich er op kan voorbereiden. Daar wordt op dit moment aan gewerkt.

Aansluiting P-wet bij het overige sociaal domein.

-Wij adviseren de Participatiewet zodanig aan te passen, dat in aanvulling op een minder terughoudende toepassing van individuele hardheidsclausules, ook een integrale benadering voor groepen burgers in het sociaal domein mogelijk wordt. Wij adviseren daarom om gemeenten in de regelgeving meer experimenteerruimte te bieden zodat niet alleen op individuele basis, maar ook in beleidsmatige zin, de gewenste integrale aanpak met de (jeugd)zorgdomeinen kan worden gerealiseerd.

Het zal niet verbazen dat wij het hardgrondig eens zijn met deze aanbeveling.

- Wij adviseren gemeenten om bij de opleiding en ontwikkeling van medewerkers aandacht te schenken aan de cultuurverschillen in regelgeving en uitvoering, zodat zij in beter in staat zijn om effectieve gesprekken met burgers te voeren.

Op zich is dit een terecht punt. Maar de aanbeveling komt over als symptoombestrijding. Het zou beter zijn om bij de opstelling van wet- en regelgeving in het sociaal domein vanuit één consequent en gedeeld mensbeeld (de leefwereld) te werken. Maar ook dan zal er aandacht nodig blijven om de juiste werkcultuur te realiseren, zoals dat ook voor andere sectoren geldt.

Algemeen:

- Wij adviseren om in de informatievoorziening en dienstverlening in het sociaal domein naast de digitale dienstverlening ook voldoende mogelijkheden voor persoonlijk contact te bieden.

Wij onderschrijven deze aanbeveling en merken op dat de insteek van de decentralisaties waarschijnlijk zal gaan zorgen voor meer persoonlijk contact (huisbezoeken, gesprekken).

- Wij adviseren de vindbaarheid en begrijpelijkheid van informatie over het sociaal domein te vergroten door deze eenvoudig te houden en beter aan te laten sluiten bij de belevingswereld en het taalniveau van de doelgroep.

Wij onderschrijven deze aanbeveling maar merken daarbij wel op dat dit voor bijvoorbeeld de Participatiewet steeds moeilijker wordt. Er zijn inmiddels zo veel aanpassingen in deze wet gedaan dat er zo veel uitgelegd moet worden, dat het alleen daarom al moeilijk te begrijpen is. Men kan van gemeenten niet verwachten ze onbegrijpelijke wetgeving begrijpelijk kunnen uitleggen.

- Wij adviseren te bezien hoe de gesignaleerde mogelijkheden voor verbetering van de communicatie kunnen worden geïmplementeerd.

Gemeenten hebben bij de uitvoering van de decentralisaties behoorlijk veel beleidsvrijheid gekregen. Er zijn hierdoor verschillende uitvoeringspraktijken waardoor de communicatie hierover per definitie een lokale kwestie is. Uiteraard is een goede communicatie over het sociaal domein een belangrijk aandachtspunt voor gemeenten.

Met vriendelijke groet;

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A. Rabarison
Themadirecteur